

typeren²⁰). Deze situatie kwam de stadsmarkten van onder meer boter en kaas en dus de waag ten goede, want Schieland had tussen veenplassen en moerassen streken met goede weilanden²¹).

Tegelijk met het baljuw- en dijkgraafschap van Schieland wist Rotterdam onder leiding van haar pensionaris Johan van Oldenbarnevelt in 1576 ook nog andere rechten te verkrijgen. Daarbij waren die van waag en maat. Een en ander staat in verband met de oorlog, die vanaf 1572 in volle hevigheid woedde. Rotterdam had zich daarin niet onbetuigd gelaten, maar presenteerde de staten van Holland wel de rekening van haar inspanningen. Zij liet zich gedeeltelijk uitbetalen in de vorm van rechten waaraan de landsheer in het verleden inkomsten had ontleend. Het recht van de waag ging naar de stad over voor een bedrag van 8294 gulden²²). Rotterdam mocht dan sinds 1576 de waag volledig in eigen hand hebben, dat betekende nog niet dat afdracht van waaggelden aan Den Haag voorgoed tot het verleden behoorde. Zo vaardigden de staten van Holland in 1583 een ordonnantie uit met een regeling voor de heffing van de impost van het waaggeld ten behoeve van de 'gemeene saecke', in die dagen met name de oorlogvoering²³).

Uitbreiding van faciliteiten

Rond 1580 stond Rotterdam op de drempel van een nieuw tijdperk, waarin de waag tot volle wasdom kon komen. In het bestek van enkele decennia groeide uit het kleine havenstadje de 'wijdvermaerde koopstadt' met zowel een koopmansbeurs als een zetel van de Verenigde Oostindische Compagnie (VOC) binnen haar muren. Ook de vestiging van de admiraliteit op de Maze met haar scheepswerf was voor de stedelijke economie van grote betekenis. Toenevende drukte leidde tot uitbreiding van de waag- en marktfaciliteiten. In 1587 nam de vroedschap het besluit een brug te maken over de Kipsloot achter het stadhuis om het waag- en marktverkeer te vergemakkelijken. Enkele jaren later, in 1593, volgde de beslissing het zuideinde van de Botersloot, eveneens direct achter het stadhuis gelegen, te overwelfen van de Huidenbrug tot bij het Prinsenhof²⁴). Boven het water van de Botersloot ontstond op die manier een geschikte marktplaats.

Een algehele verbouwing van het stadhuis in 1606-1607 moet ook de waag ten goede zijn gekomen. De kroniekschrijver Van Waerschut legde de volgende ruimtelijke indeling voor het nageslacht vast: 'met verwulfdde gevangenhuisen onder ende daarboven de